

**MAGNI OPERIS || DE OMNI=||BVS GERMANIAE ||
EPISCOPATIBVS || EPITOMES:||**

CONTINENS ANNALES || Archiepiscopatus MOGVNTINI ac duodecim ||
alioru[m] Episcopatum, qui Moguntino Suffra=||ganeatus titulo subsunt:
Item BABEN=||BERGENSIS Episcopatus, ab || omni iugo Archiepiscopali ||
exempti.||

Brusch, Kaspar

Noribergae, 1549

VD16 B 8782

Vndecimvm, omnes Hildesianos.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-64715](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-64715)

HILDESHEYMENSIVM. 197

AD HILDESHEYMENSEM VR

bem in Saxonibus sitam Schediasma

Gassaris Bruschi Poetae

Laureati.

Accipe tu quoq; diua tuos Hildesia patres

Doctores ueteres Pontificesq; uiros.

E priscis qui te eduxere erroribus olim

Et Christi ueram te docuere fidem.

Qui te qui murosq; tuos, tua mœnia, templa

Illustresq; tibi constituere domos.

Hos ego in obscuro positos & luce carentes

Hactenus, hoc uolui sic celebrare libro.

Ne tuus ille periret honos, sed gloria toto

Et tua & ipsorum posset in orbe legi.

Quod decet officium te nostrum agnoscere grato

Pectore: sic tibi sint omnia fausta: Vale.

VNDECIMUM CAPVT

de omnibus Hildesheimen-
sibus Episcopis.

HILDESHEYMENSIS Episcopatus in Saa-
xonibus fundatus ac institutus est, primum à Ca-
rolo Magno Galliarum Rege, ac Imp. Rom. cum de-
uictò Saxonum magno Duce Widewindo, primus reli-
gionem Christianam per totam Saxoniam plantaret,

Cc 35

ab

CATALOGVS EPISCOP.

& ab Idolatricis eam erroribus ac cultibus ad uerū
 Dei cognitionem reduceret. Cœpit uero Episcopatus
 ille non Hildesiæ, sed apud Elzium uel Regiam aulā
 amœnissimū quendam pagum in concursu Sala ac Ly
 nij pisculentissimorum fluuiolorum situm: Ibi prima
 Cathedralis Basilica futuro Episcopatu cōstructa est,
 à Diuo Carolo magno in honorem principis Aposto
 lorum S. Petri, à qua Episcopatus primū Aulicensis
 Episcopatus dictus est. Translatus est autem tandem
 ab Imperatore Ludouico Pio Caroli Magni filio ex
 Regia ista aula trans flumen Lynense in locum, quem
 à coelitus missa niue Hildeschne olim, nunc uero pas
 rum immutata uoce Hildesheym appellamus. Ibi cons
 ditum est ab eodem opt. Imperatore primum tem
 plum D. Virgini sacrum, & hic cœpit Episcopus
 Guntharius à Carolo Magno antea electus, primus
 Hildesheymensis appellari, qui antea Aulicensis
 dictus erat: factumq; id est anno dominicæ incarnatio
 nis 814. Ad quem cum undiq; confluerat magna homi
 num multitudo, mox sub eo locus ille tum adhuc syl
 uestris præclare excultus, in egregiam urbē excreuit.
 Huius Episcopalis Ecclesiæ gubernatores ac antistites
 ad hæc nostra usq; tempora omnes, tali serie ac ordine
 numerari solent.

1. GVNTHARIVS uel Guntherus eligitur &
 constituitur primus Episcopus Hildesianæ Ecclesiæ,
 ab Imperatore Ludouico Pio, anno domini 814 quo
 obiit

Obijt Carolus Magnus primus huius Episcopatus fundator. Præfuit laudatissime annis uno & uiginti, qui antea etiam aliquandiu in Aulica concionatus fuerat. Condidit templum S. Cecilie duabus turribus conspicuum, prope D. Virginis inchoatum prius à Ludouico Imperatore sacellum. Obijt anno domini 835. Sepelitur in sacello arcis à se constructa.

2. REMIBERTVS alijs Frembertus: successit Gunthero Episcopo: sed paucis tantum mensibus præfuit, euocatus ex hac in aliam meliorem uitam. Sepelitur honorifice in sacello arcis prope antecessorem.

3. EBO alijs Eppo, Gallus natione: Archiepiscopus Remensis, primus q̄ ab Imperatore Ludouico Pio, ac P. M. Paschali missus, Danos ad fidem Christianam conuertit, in cuius absentia cum audiret Imperator eum unum fuisse ex suasoribus seditionis, in qua ipse à suo filio Lothario captus erat: deiecit eum ex Archiepiscopatus fastigio, Hamburgum igitur ad S. Ansgarium Archiepiscopum confugit, qui eum uirtute ac sapientia præstantem uirum esse uideret, mox eius misertus, constituit eum Episcopum Hildesianum anno 832. Præfuit ibi annis duodecim concionando, docendo, baptisando, & alijs pietatis officijs ad uerum Episcopum pertinentibus fidelissime. Deceßit tandem ex hac uita anno domini 847.

4. S. ALEFRIDVS monachus Corbeyensis, Benedictini instituti, sapiētissimus ac doctissimus, ex Colonienfi Archie

Archie

CATALOGVS EPISCOP.

Archiepiscopatu sublimi loco natus, successit Episcopo Ebboni anno domini 848. Praefuit laudabiliter annis 28. Construxit nouam Basilicam Cathedralem magnificam ac robustissimam, in honorem Dei Opt. Max. ac D. Virginis: quam in forma monasterij extractam uiginti sex annorum spacio absoluit. In eo ordinauit ac constituit, ut Canonici sui omnes sub professione ac regula Benedictina uiuentes Deo acerrimo studio seruirent, non secus ac monachi omnia habentes communia: fundauit in Archiepiscopatu Coloniensi patria uidelicet sua, de paternis suis facultatibus Essense nobilium ac illustrium puellarum (quae sub Abbatissa illic honeste educari, postea prodire ac nubere solent) potentissimum Canobium, in quod haec nostra adhuc etate non nisi Principissa, Comitissa & Baronissa accipi solent. Costruxit Selgenstadenſe coenobium, ac aliud item uirginum Vestalium monasterium Asuedense dictum. Donauit etiam liberalissime Gandersheymense uirginum coenobium, hodie in eiusdem nominis Brunswicensi oppido situm, quod anno domini 851 à Leodulpho magno Saxonum Duce fundatum ac inchoatum est. Ei coenobio praeposuit primam Abbatissam Episcopus iste, Leutholphi fundatoris filiam Habundin eodem anno 851: quae cum octodecim annis praefuisset, & ex hac lachrymarum ualle decessisset, constituta est ab eodem Episcopo anno domini 870 Secunda eius loci Abbatissa, domina Gerbira

ga primæ Abbatissæ Germana soror, eiusdem magni Saxonum ducis Leutholphi filia. Valedixit huic mortali uitæ Episcopus Alefridus, anno domini 877. Euehitur in Virginum cœnobiū Asuedense à se conditum ac fundatum, ibiq; honorifice sepelitur. Successit illi statim Leutholpus quidam Corbeiensis monachus, sed quia ille ante consecrationem ac confirmationem pontificiam ex hac uita est euocatus, in Cathalogo Hildesianorum antistitum non numeratur.

5. MARQUARDVS successit Leutholpho: uir admodum religiosæ ac innocentis uitæ, Deo & cœlo dignus, teste Crantzio. Præfuit tribus annis fideliter ac pie. Trucidatur Hamburgi à Sclauis, Nordmannis ac Danis in tota Saxonia tum crudeliter grassantibus. Sepelitur in monasterio Eppkestorpenfi, anno domini 880. Etsi Crantzius sibi ipsi pugnans alios ponat numeros, successisse enim Alefrido dicit & anno 876 cæsum ait in Eppkestorp, Alfridum uero obiisse anno 877, quæ omnino male inter se conueniunt.

6. VVIGEBERTVS insignis & animarum & corporum medicus, & cuius multi adhuc libri de Medicina scripti extant in Bybliotheca Hildesiana: eligitur post martyrio coronatum Marquardum anno domini 880. Præfuit annis quatuor summa cum laude. Absoluit templum Gandersheymensis cœnobij: cuius Abbatissa domina Gerberga cum euocaretur eo adhuc uiuente ex hac lachrymarum ualle, constituit ibi Episcopus

scopus

CATALOGVS EPISCOP.

Scopus ðwigebertus tertiam Abbatissam, Leutolphæ Saxonū ducis minorem natu filiam, Dominam Christinam. Obijt postea anno domini 884. Sepelitur in Aula Episcopalis sacello. Crantzius illi unum saltem annum tribuit, similiter unum ðwaldoberto, Sigehardo quadraginta, sed uere errat.

7. VVALDOBERTVS eligitur mortuo ðwigeberto, præfuit summo propagandæ ac illustrandæ religionis Christianæ studio annis 19. Obijt anno domini 903. Sepelitur in Basilica Cathedrali apud Hildesheimium, ante aram S. Cecilie. Is primus Præpositum summæ Basilicæ constituit: ac Canonicis in monastica ueste sub benedictina adhuc professione coniunctum uia Elitantibus, certos etiam annuos redditus assignauit, quibus et libros sibi et uestes et alia necessaria comparare possent. Sub hoc Episcopo obijt tertia Abbatisa Gandersheymensis domina Christina Leutholphi primi fundatoris filia: cui Rodeschwindam ducali etiam stemmate natam puellam, religiosissimam eius cœnobij monialem substituit.

8. GEBEHARDVS alijs Sigehardus, eligitur anno domini 903. Præfuit annis uiginti quinque summa cum laude. Ornauit suggestum summi templi argenteis laminis. Obijt anno domini 928. Sepelitur in summo templo ante aram S. Cecilie. Sub eius gubernatione obijt quarta Abbatisa Gandersheymensis cœnobij Domina Rodeschwinda, anno domini 906: in cuius locum

locum domina ðwendelgardis nobilissimis parentibus nata, ab ipso eius loci conuentu electa, & ab hoc antistite Hildesiano consecrata est.

9. DIETHARDVS ex Hirsaugiensi monacho, primum Abbas Hirsfeldensis factus: cum Abbatiæ fidelissime ac summa cum laude præfuisset, designatus est Episcopus Hildesianus, anno domini 928. Præfuit prudentissime & utilissime annis 28. Reædificauit maximis sumptibus ruinosum templum Gandersheymensis coenobij denuo ex imis fundamentis, & absolutum consecrauit undecimo suæ gubernationis anno. Absoluit naturæ debitum anno incarnati Verbi 956.

10. OCHVVINVS eligitur unanimi consensu totius cleri ac populi Hildesiani in Episcopum, ex Abbate coenobij Pergensis, quod erat olim ante muros Magdeburgensis urbis ad Albim magnificentissimū: nunc in Germanico hoc bello, solo æquatum. Præfuit utilissime annis triginta. Consequutus est pagum Geysenheymensem cum adiacente toto territorio. Constituit ut Canonici summi Collegij haberent uina per sexdecim dies singulis annis. Profectus Romam, ex Ticinensi urbe S. Epiphaniij corpus secum attulit Hildesheimium, in cuius sanctissimi Episcopi honorem condidit Sacellum contiguum summæ Basilicæ. Decessit ex hac uita anno 986. Sub eius gubernatione obiit quinta Abbatiſſa Gandersheymensis monasterij Domina ðwendelgardis, in cuius locum successit Domina

CATALOGVS EPISCOP.

Domina Gerberga ducissa Saxonie, sexta Abbatiſſa.

11. OSDACHVS ex diuitis Augiæ monacho, Epiſcopus Hildesheimenſis deſignatus eſt, anno domini 986. Euocarat eum antea ad Bergeniſis cœnobij gubernationem ex Augienſi monaſterio Conſtantiendiſis dioceſeos Ochwinus, qui & ipſe olim eiufdem loci cœnobia fuerat. Præſuit 4 annis. Obijt anno domini 990. Sepelitur in ſummæ Baſilicæ Crypta ſub choro pulchre laqueata & concamerata.

12. GERHARDVS alijs Gerlacus & iterū alijs Gardachus, ſucceſſit Epiſcopo Oſdacho: Præſuit tribus annis. Adijt propter certa quædam negotia Romam, inde cū rediſſet ad Hildesiam, ſeptimo die obijt, anno domini 993. Sepelitur in ſumma Baſilica Hildesheimenſi ante aram S. Petri Apoſtolorum principis.

13. S. BERNVARDVS alibi Bombardus, comes à Summorſenburg: Imperatoris Othonis tertij ſacellanus, ab eodem Imperatore conſtituitur Epiſcopus Hildeſianus, anno domini 993. Scribit eum Crantzius uerbo & exemplo diligenter præſuiſſe, & tali uitæ ſanctimonia præditum fuiſſe, ut & uiuus & mortuus clareſceret miraculis. Præſuit fideliffime ac utiliſſime annis uno & triginta. Conſtruxit & dotauit cœnobium S. Micælis intra muros Hildesheimenſes, ordinis D. Benedicti magnificentiffimum, cuius templum ſex turribus in ſublime e ductis exornari fecit pulcherrime. Contendit diu cum Willigifo Moguntino Archiepiſcopo

scopo de Iurisdictione Gandersheymensis sua ætate
 combusti, sed à se magnifice iterum erecti cœnobij: sed
 constituto eius dissidij arbitro ac iudice S. Henrico
 Imperatore eius nominis secundo, foeliciter uicit &
 caussam obtinuit contra Archiepiscopos Moguntinos.
 Obijt anno Domini 1024. Sepelitur in noua Basilica
 Hildesiana, cum tali Epitaphio, quod mortuo fecit
 S. Benno Episcopus Misnensis, tum adolescens adhuc
 quindecim annorum & Hildesij, ubi natus est, sub pa-
 rentum suorum cura bonis literis insudans.

Hac tumuli fossa clauduntur præsulis ossa
 Bernwardi miri magnificiq; uiri.

Qui propter stemma radians uelut inclyta gemma,
 Magna fuit patriæ gloria lausq; sue.

Nam fuit Ecclesiæ condignus Episcopus ille,
 Quem Deus Emanuel diligit & Mycael.

Tandem bisseis undeno mense Calendis
 Foelix hanc uitam mutat in Angelicam.

Sub huius Episcopi Bernwardi gubernatione obijt
 Gandersheymij sexta Abbatissa Domina Gerberga,
 cui suecessit Domina Sophia Othonis secundi, lauda-
 tissimi Imperatoris filia. Vixit eodem tempore in Gan-
 dersheymensi cœnobio eruditissima monialis, Domi-
 na Roswitis puella Saxonica, insignis Poetria quæ
 sex Comœdias sacras ad imitationem Terentij scripsit,
 & trium Imperatorum Othonum res gestas omnes,

D d multo

CATALOGVS EPISCOP.

multorum item Diuorum uitas Heroico et neuitquam contemnendo carmine complexa, totum illud opus suum Gerbergæ Abbatissæ dedicauit.

14. S. GOTHARDUS comes de Scheyrren Bauarus, genere illustris uirtute uero & uitæ sanctitate illustrissimus, ex Abbate Cœnobiorum Altachensis in Bauaris, ac Hirsfeldensis in Buchouia sitorum, Episcopus Hildesheimensis designatus est, anno Domini 1024 ab Imperatore S. Henrico secundo cognato suo. Præfuit annis 14 utilissime. Construxit de nouo collegiatam Ecclesiam S. Andreæ in suburbio Hildesheimensi sitam: cœnobium item S. Mauricij in monte, monasterium item Haldhusense ordinis D. Benedicti, & Xenodochion pro pauperibus ac ægrotis. Obijt in Monasterio Mauriciano anno Domini 1038, sepelitur in summa Basilicæ Crypta.

15. DIETHMARVS uel Tiadmarus natione Danus. Conradi Saliqui secellanus ac intimus consiliarius animo & carne nobilis, secundum Cranzium: eligitur & constituitur Episcopus Hildesheimensis, patrocinio Gunildis Danorum Regine anno Domini 1038, quo obijt Domina Sophia Imperatoris Othonis secundi filia, septima Gandersheimensium puellarum Abbatissa: in cuius locum eiusdem Imperatoris Othonis filiam Adelheydin unanimi consensu Virginum electam confirmauit & consecrauit Episcopus. Præfuit annis sex. Valedixit mortali huic uitæ anno Domini
 cæ incars

ca Incarnationis Millesimo quadragesimo quarto. Sepelitur in Crypta sub choro condita. Sub eius gubernatione perijt grauissimo ac miserrimo incendio summum templum Hildesianum in quo hactenus omnes Canonici sub Regula Benedictina coniuncti uixerant qui iam proprijs uti ac abiecta D. Benedicti professione libere uiuere ac seorsim habitare, huius incendij occasione ceperunt: Aselino successore ad omnia ista non grauatim coniuente.

16. ASELMVS alibi Aselinus, Imperatoris Henrici tertij sacellanus, ab eodē Imp. Hildesheymensi Ecclesie praeficitur. Praesuit nō illaudabiliter annis decē: Dedit multa ornāmēta Ecclesie suae. Obijt anno Dominicae Incarnationis Millesimo quinquagesimo quarto. Sepelitur in crypta tēpli à se iterum quidē, sed omnino infeliciter inchoati: cuius dum unam partem aedificat, altera mirabili fatorum ordine iterum corrui.

17. ECHILO alijs Heezilo ex Goslariensi praeposito eligitur in Episcopum Hildesheymensem, fuit Eckhardo Misniae Marchioni sanguinis necessitudine coniunctus. Praesuit annis uiginti quinque. Certauit anno Dominicae Incarnationis Millesimo sexagesimo tertio de sessione cum Woderado Abbate Fuldensi, bis in templo Hildesheymensi, praesente Rege Henrico quarto, non sine multi sanguinis profusione: eam Historiam eleganter & copiose descriptam perstat studiosus Lector ex Lamberti Schaffnaburgensis

D d 2 Chro

CATALOGVS EPISCOP.

Chronicis. Reaedificauit et magnifice absoluit in sexen
nij spacio collapsam prius ac incendio uastatam Cas
thedralem urbis Basilicam: quam cupro eleganter tegi
curauit. Hanc eadem sacram multis preciosissimis orna
mentis liberalissime exornauit: praecipue insigni coroa
na, in medio templo pendente. Fuit admodum munifi
cus erga Canonicos suos, tum etiam erga omnes paupe
res, Eleemosynarum liberalissimus distributor. Funda
uit Virginum coenobium S. Mauricij, quibus tamen
mox iterum in alium locum translatis, ex inchoato coe
nobio collegiatam fecit Ecclesiam, in qua uiginti sacer
dotes sub Praeposito Deo seruirent. Eius loci primus
praepositus, Chuno Echilonis cognatus constitutus
est, qui postea ad Brixienfis Episcopatus gubernatio
nem auocabatur. Construxit idem Episcopus Echilo
Collegium S. Crucis pro quindecim Canonicis, quibus
dedit ac praefecit praepositum Adolaldum sanctissime
uitae uirum. Obijt anno Domini 1079. Sepelitur in Cas
nonicorum Collegio montis S. Mauricij a se fundato.

18. VDO comes de Aluenslewen constituitur Hil
desheymensis Ecclesiae Episcopus ab Imperatore Hen
rico quarto, anno Domini 1079. Praefuit annis triginta
quinque. Fuit inuisus omnibus alijs Germaniae principis
bus ac Episcopis, quod summo studio semper adhesis
set benefactori suo Imperatori Henrico quarto. Iccirco
Marchio Misnensis, Brunswicensis & Saxoniae dux
Eckenbertus, cōscripto in Episcopum exercitu, totum
Episco

Episcopatum occupat, Episcopum Hildesheimij obsidet ac ad deditiōem adigit. Postea quiete ac fideliter præsuit Ecclesiæ ad annum usq; Domini 1114, quo ex hac lachrymarum ualle ad æternam patriam concessit. Sepelitur in summi templi Hildesheimensis, sacello Laurentiano.

19. BRVNINGVS ex Goslariensis collegij Decano in Episcopum Hildesheimensem, eligitur unanimiti consensu totius summi Canonicorum senatus, anno Domini 1114. Erat multis eximijs uirtutibus ornatissimus. Præsuit per unum tantum mensem, nec consecratus nec confirmatus: iccirco à Crantzio Saxonico Historico omissus. Resignauit Episcopatus gubernationem, anno Domini 1115, & in S. Bartholomæi collegium profectus, quod in Salinis situm ipse eo anno pulchre instaurauerat, ibi reliquum uitæ exegit, in cuius Collegij templo est etiam post fata sepultus.

20. BERTHOLDVS ex præposito summi collegij Hildesheimensis constituitur Episcopus, anno salutis 1130 post resignationem Bruningi. Præsuit utilissime ac summa cum laude annis quindecim. Obijt anno Domini 1130. Sepelitur in summa Basilica sub ara omnium sanctorum. Fuit acerrimus monasteriorum reformator, claudens omnia cœnobia Virginum. Construxit in Bacconensi pago cœnobium Canonicorum Regularium S. Augustini, non procul ab Hildesiana urbe situm: quod ab Episcopi fundatoris nomine, Bertholdi

CATALOGVS EPISCOPI

rode quasi Bertholdi nouale appellatū est. Hodie Cisterciensium Monachorum domicilium, Mariæ nouale uulgo Marienrode dici ab accolis solet. Fuit pacis maxime studiosus, ac custos diligentissimus: cum tamen nusquam non creperent ac tonarent bella sub Imperatore Henrico V.

II. BERNHARDVS comes Rotenburgius ad Tubarum, ex summi Collegij præposito in Episcopum electus est ab unanimiter consensiente & clero & populo uniuerso, anno Domini 1130. Præfuit optime ac utilissime annis uiginti tribus. Construxit in suburbio Hildesheimensi magnificam Benedictinæ professionis Abbatiam in honore S. Godhardi Episcopi Hildesheimensis, quem miraculis crebrescentem de tumulo leuatum, in Synodo Remensi ab Innocentio secundo Pont. Max. Canonisari, ac in Diuorum numerum referri fecit: anno Domini 1133. Inclusit Canonisatum corpus Sarcophago è solido argento & auro facto, preciosissimisq; gemmis exornato, ualoris decem millium aureorum. Præfecit isti nouo suo cenobio Abbatem primum, Fridericum eximie doctum ac religiosum Monachum Fuldensem. Acquisiuit per reuelationem ac admonitionem familiaris cuiusdam Spiritus (quem Chronica Saxonum à rustico pileo, quo tectus incedebat, Hudikhin uocant) Swintzenburgensem comitatum, & oppidum Alueldense: postquam Hermannus ultimus comes à Swintzenburg, Saxonici cuiusdam

culusdam ac præpotentis Reguli intersector, relictis
 suis omnibus ditionibus in spontaneum exilium abie-
 rat, nemini postea suorum unquam usus. Eum comita-
 tum totum cum consensu Imp. Lotharij Saxonis possedit.
 Incorporavit cum consensu Imp. Conradi III, suo Epis-
 copatu Kingenheymensem Abbatiam potentissimam,
 & Alburgensem præposituram. Wintzenburgensem
 arcem præclare munivit ac illustravit. Sub huius Episco-
 pi gubernatione obiit Domina Bertha nona Abbatisa
 Gandersheymensis cœnobij, in cuius locum electa est des-
 cima, Domina Loicardis: quam Episcopus Bernardus
 benedixit præsentem Lothario Imp. Goslarie. Hæc Do-
 mina Loicardis cum anno 1152 euocaretur ex hac morta-
 li uita: designata est ab unanimiter consentiente Gan-
 dersheymensium Dominarum collegio, XI Abbatisa Do-
 mina Adelheydis, quam præsentem hoc Bernardo Episco-
 po, Baderbornus antistes Bernardus à ualetudinario
 præfule Hildesiano in id exoratus consecrauit. Obijt
 Bernardus Episcopus anno 1153. Sepelitur in cœnobio
 S. Gothardi à se constructo. Fuit cecitate percussus
 annis 9 antequam ex hac uita emigraret: idcirco assumpsit
 in coadiutorem Brunonem Decanum summi collegij.

22. BRVNO Decanus, eligitur in Episcopum anno
 Domini 1153. Præfuit cum summa laude annis septem.
 Absoluit Wintzenburgensem arcem, & in ea excelsam
 turrim construxit. Episcopale palatium in urbe
 situm, pulchre renouauit & illustravit: Obijt

Dd 4 anno

CATALOGVS EPISCOP.

anno Domini 1160. Sepelitur in media Basilica Cathedra-
drali ante aram S. Catharinae. De hoc plura Crätzius.

23. HERMANNVS præpositus S. Crucis, eligi-
tur concorditer in Episcopum Hildesianum anno Do-
mini 1161. Fuit Friderico Barbarossæ Imperatori im-
primis charus, à quo Mediolanum obsidente, in Italia
feudis ac Regalibus inuestitur. Præfuit summa pruden-
tia ac Ecclesiæ suæ eximio commodo annis tredecim:
Sub eo deflagrauit totum penè cœnobium Ganders-
heymense, quod tamen à Domina Adelheyde XI Ab-
batissa magnifice iterum instauratum, & ab hoc Epis-
copo consecratum est. Consecrauit etiam Brunsvicens-
em Ecclesiam S. Blasio dicatam, ab Henrico Leone
Brunsvicensium duce conditam. Exceptit omnium Imp-
perij statuum nomine, uenientem Imperatorem Fride-
ricum Barbarossam ad Goslariensia Comicia: erat uir
eloquens & suauissimæ pronuntiationis. Proficiscitur
plenus dierum Religionis ergò ac pietatis studio ad ter-
ram sanctam: orta autem in mari Mediterraneo gra-
uissima tempestate, passus est naufragium: ibi arrepto
assere, & ardentè inuocato Dei præsidio (omnibus
ministris ac nautis percuntibus) solus & unus enata-
uit, & nudus littori appulsus uestes, et alimēta Hiero-
solymā usq; medicauit, ubi à Patriarcha clemēter ac-
ceptus ac tractatus, liberalissimeq; iterum donatus est.
Perlustrata autē & perreptata uniuersa terra sancta,
iterum se mari credidit, rediturus ad sua: sed cū in Itæ-
liam

liam superatis aquarum periculis uenisset in oppido quodam Parmensi ciuitati uicino subitum ac grauem morbum incidens aliquandiu decubuit, ac tandem urgentibus cum fatis, pie se Deo parenti & eius unico filio Christo tradens totum, etiam occubuit, anno dominice Incarnationis 1174. Sepelitur in eius oppidi Ecclesia honorifice.

24. ADOLOGVS præpositus Goslariensis: comes, sed cuius tituli, id ignoratur: eligitur unanimi totius summi Hildesheimensium collegij consensu in Episcopum post auditam mortem peregrinantis Episcopi Hermanni, anno domini 1175. Præfuit prudentissime annis quindecim ac aliquot mensibus. Emit cum consensu Imperatoris Friderici Barbarossæ comitatum Homburgensem. Sequutus est Imperatorem in Armeniam, qui cum ibi flumen aliquod lauandi studio ingressus, in eo perisset: Episcopus cum alijs Germaniæ principibus, domum redijt. Decessit postea ex hac uita anno domini 1190. Sepelitur in Crypta summi templi.

25. BERNO uir eximius ac sapientissimus, ex Decano in Episcopum eligitur, concordibus omnium summi Collegij Senatorum suffragijs, anno domini 1190. Præfuit fideliter ac scelicitè annis octo. Instaurauit ac amplissimis prouentibus donauit Regiam præposituram Goslariensem. Impetrauit à Romano Pontifice Canonisationem ac Apotheosin S. Bernwardi Episcopi Hildesheimensis, de tumba leuati. Obijt

D d 5 anno

CATALOGVS EPISCOPV

anno Incarnati filij Dei 1198.

26. CONRADVS nobilis heros de Rabenspurgh Ostrofrancus uir literatus, facundus ac magnanimus, Philippi regis Romanorum ac Sueuorum ducis summus amicus & fidelis Cancellarius: Primum Lubecensis Episcopus, deserta ea Ecclesia, cum Friderico Barbarossa & eius filio duce Friderico, suscepta noua Hierosolomitana expeditione in Armeniam proficiscitur, ubi eum periret Imperator absorptus à flumine, pergens cum Friderico Sueuorum duce strenue sese in Syria gessit. Vnde reuersus post aliquot annos, Bernone Episcopo defuncto, Hildesheimensem Episcopatum consequutus est. Erat uir summa auctoritate apud omnes imperij proceres praeditus. Praefuit Hildesheimensi Ecclesia per annum unum saltem, sed utilissime: cum Canonorum senatui libere & cum summa gratiarum actione resignans, Herbipolensi Episcopatu ac Francoarum Ducatu ab Imperatore Philippo Barbarossae filio praeficitur anno domini 1199. De eo uide Catalogum Episcoporum Herbipolensium, & caetera ad ipsius celebritatem pertinentia inuenies.

27. HARBORDVS uel Heribertus eligitur difficilissimis temporibus, quibus schisma erat grauissimum inter Philippum regem ac Othonem ducem Brunsvicensem, à toto unanimiter consentiente clero in Episcopum anno domini 1199. Praefuit annis nouè, sub eius gubernatione fundauit Ioannes Gallicus, Imperatoris Othonis

Othonis quarti Cancellarius ex Parrochia S. Andreae
 Canonicorū secularium collegium. Ipse uero fundauit
 collegium S. Ioannis: multa impignorata redemit,
 multa edificauit. Obijt anno domini 1208.

28. SIGEFRIDVS ex Fuldensi coenobio, ad Episco-
 patus gubernationē euehitur à Rege Philippo anno
 domini 1203, praesuit annis 12 foelicissime ac utilissime:
 obijt 12 Nouembrium anni 1211. Sepelitur in Basilica
 Cathedrali, ante aram S. Petri: fuit partes Philippi
 regis, quo trucidato Bambergae, factus Othoni 4. su-
 plex, ut Ecclesia Hildesiana ferro & igne iam uastan-
 da indemnis esset, precibus & auro facile impetrauit.

29. CONRADVS secundus, nobilis heros à Rey-
 senberg, ex Wæderouia natus: eligitur unanimi consen-
 su Capitularium ex Decano summae Ecclesiae Spiren-
 sis & Canonico Moguntino, propter eximiam uirtus-
 tem ac sapientiam, in gubernatorem ac Antistitem
 Hildesheimensem, Anno Incarnationis Dominicae
 1211. Erat is uir doctissimus, & qui diu in Parisiensi
 Academia sacras literas summa cum laude professus
 fuerat. Praesuit utilissime annis uiginti quatuor, fer-
 buit ingenti zelo prouehendae ac augendae religio-
 nis: primum enim Franciscanis ac Dominicastris mo-
 nachis in urbem receptis, utriq; ordini Coenobium
 ac commodissimas habitationes condidit. Hildesheym
 iij item monialium coenobium construxit, ordinis
 D. Mariae Magdalene poenitentiarum: in uicinia
 summa

CATALOGVS EPISCOP.

summae Basilicae. Fundauit unã cum Henrici Palatini uxore Swinhusense coenobium Monialium ad Alram fluumum: duo item alia Virginum coenobia Swulfinghausense & Frankhenbergense ad Goslarium situm. Erat acerrimus custos disciplinae clericorum. Resecit ac instaurauit Palatium Episcopale, arcem item Swinczenburgensem, oppidum & arcem Rosarum uallis, ac castrũ Scardecense maximis impensis, quarum pars successori soluenda relicta est. Duces Brunswicenses nescio quid iuris in Ecclesiam Hildesianam habere uolentes, iudice Imperatore Comitum Moguntiae celebrante, uicit. Qua uero uirtute Empnense oppidum expugnauit, & arces latronum receptacula ac latebras Insulas ac Scardetensem uastauit, longum esset commemorare. Anno domini 1245 grauisimo schismate inter Pontificem ac Imperatorem exorto, resignauit Episcopatum libere, & quietem sibi quaerens predicatorum Hildesheimensium coenobium ingressus est, in eo reliquum uitae acturus. Cum autem post suam resignationem Capitulares Canonicos in eligendo successore discordes, & in capitalia odia scissos esse uideret, Hildesheimij manere noluit, sed in Schonouisense monasterium Heidelbergensi urbi uicinum profectus, ibi tribus ferè annis adhuc superstes debitum naturae tandem anno salutis 1248 absoluit, ubi & honorifice sepultus, ac terrae parenti redditus est.

30 HENRICVS praepositus Heilgenstadensis eligitur

gitur à maiori Capitularium parte in Episcopū Hilde-
sheymensem anno domini 1245. Contra hunc ab alia
parte postulatur Hermannus quidam, præpositus in
S. Cyriaci Brunsvicensi Canonicorum collegio. Con-
firmatur Henricus ab Archiepiscopo Moguntino,
consequitur item Regalia à Rom. rege. Hæc dum ille
circumequitās acquirit, Hermannus interim occupato
Episcopatu Hildesiæ plena eius gubernatione fruitur.
Henricus nihil habebat reliquum nisi arcem Zwintzen-
burgensem. Lugdunum itaq; ad Rom. pontificem In-
nocentium quartum profectus, & de uiolentia Her-
manni grauisime conquestus, tandem post uarias &
longas digladiationes tantum effecit, ut excom-
municationis metu percussus Hermannus locum daret
Henrico: qui laudabiliter postea præfuit ad annum
Christi usq; 1275 cum iam à prima electione undecim
anni & aliquot menses effluxissent. Mortuus in mense
Martio, sepelitur in summa Basilica Hildesiana, ante
aram S. Catharinae.

31. IOHANNES ex præposito S. Mauricij, fit
Episcopus anno domini 1257, uir insigniter doctus, ad
Episcopatū enim hunc (Crantzio idē affirmante) per-
uenire nemo potuit, nisi uel eximie doctus uel summa
generis nobilitate conspicuus. Præfuit summa cū laude
utilitate & commodo Ecclesiæ maximo tantū quatuor
annis. Obijt anno 1261 quo bellum ei denunciarant
Brunsvicenses principes Iohannes & Albertus, qui
comitatum

CATALOGVS EPISCOP.

comitatum Paynensem (quem emerat & bono titulo ac iure possidebat Episcopus Iohannes) ui ad se rapere conabatur.

31. OTHO dux Brunsvicensis frater Ioannis & Alberti Paynensi comitatu insidiantium, unanimi consensu omnium summi collegij Canonorum postulat, & eligitur anno 1261. Cōfirmatur à P. M. Gregorio x. & cōsecratur in eiusdē ac plurimorū Episcoporum præsentia Lugduni in Gallijs, in congregata illuc Synodo anno domini 1266. Præsuit prudenter & summa cū uirtute annis 18. Non habuit alios hostes quàm germanos fratres, quibus etiam non potuisset habere atrociores: hi ferro & igni Episcopatum uastantes fecerunt, ut animi moerore consumptus moreretur, quod factum est in die S. Vlrici, anno à nato Christo 1279. Sepelitur in summa Basilica, ante Sanctæ Crucis aram. Post huius Episcopi mortem, superuixit frater Albertus, Dux Brunsvicensis, summus ille Episcopatus hostis sex tantum septimanis, eodem die, quo obiit Episcopus, subito correptus & tristissimo morbo: Deo nimirum uindicante iniurias, cum Germano fratri tum Ecclesiæ Hildesianæ illatas.

32. SIGEFRIDVS huius nominis secundus, comes à Querfurd: Decanus summi collegij Magdeburgensis, à Bernhardo Magdeburgensi Archiepiscopo, & Alberto Marchione Brandenburgensi iuuantibus Othonem contra fratris Alberti iniurias ac uiolentiam

Canonicoꝝ Hildesheimensium summo collegio dili-
 gentissime commendatus, assumitur in Episcopum &
 Othonis successorem anno domini 1179. Confirmatur
 ab Archiepiscopo Moguntino, inuestitur feudis ac Re-
 galibus à Rodolpho Habspurgio Rege Rom. Vir sum-
 ma uirtute, doctrina item ac sapientia eximia ornatissi-
 mus. Præfuit annis triginta, mensibus decem, cum
 summa gloria ac laude. Captos ciues à Brunswicensi-
 bus magno ære redemit: euersum oppidum Em-
 pnense instaurauit, sed in alium ac munitiorem na-
 tura locū ex ueteri translātū: id nouo etiam nomine
 Grunaw appellauit. Digladiantibus eo tempore inter-
 fese ciuili bello Brunswicensibus ducibus, nō omnino à
 Martis studijs immunis esse potuit. Acquisiuit tū Her-
 linsburgū castrū, etsi uastatū ab ipsis et solo æquatū,
 in cuius locum Episcopus edificauit Lowenburgum
 fortissimam arcem, quod uideretur iste locus ad uim ab
 Episcopatu arcendā maxime idoneus: id moleste feren-
 tes Brunswicenses duces, Henricus & Albertus ad op-
 pugandā arcem & in suam ditionem redigendam sese
 parant. Hos Episcopus manu subito collecta magnani-
 miter adortus, in fugā uertit ac fugiētes ingēti clade affe-
 cit. Brunswicenses aliquoties fortiter profligati & elusi
 ab Episcopo, redintegrāt bellū, et ascitis in suas partes
 alijs etiā uicinis principibus, Othone uidelicet ac Her-
 manno Marchionibus Brandēburgēsisibus ferro et igne
 Episcopatum populantur. Episcopus collecto exercitu
 quam

quam

CATALOGVS EPISCOP.

quam potuit maximo, conducto etiam externo milite ipse quoque principum arces & pagos diruit incendit ac solo equat, tamdiu; donec res per alios principes transacta componeretur. Fuit utilis gubernator temporalium, & homo foelicissimus, condidit & emit multas præclaras arces, quædam item oppida. Obijt tandem 17 Aprilis, anni à nato Christo 1310. Sepelitur cum omnium suorum incomparabili luctu in media Ecclesia Cathedrali sub pendente in eius templi medietate insigni corona.

39. HENRICVS secundus huius nominis, comes à Woldenburg: constituitur ex Decano summi collegij Hildesheimensis in Episcopum, anno domini 1310. Præfuit octo annis laudabiliter & utiliter. Seditiosam ac tumultuantem Hildesiam obsidet, & edificato contra eam castro Sturegwaldensi (quo nomine se Deo duce improbam subditorum uolentiam compescere uelle minitabatur) eò urbem adegit, ut & sese dederet ac suplex Episcopo facta perpetuo sese posthac obtemperaturam sancte polliceretur. Ita urbs certis pacis conditionibus in gratiam recepta est. Consequutus est priuilegia & nouorum Comitatum Dassclensis & Canini tergi inuestituram ab Imperatore Henrico septimo Lucelburgio. Heymbocensem arcem expugnat, uastat ac solo equat, ex qua sæpe plurimum incommodi illatū fuisset Hildesiano Episcopatu. Constat de iuribus quibusdam cū Vasallo suo Othone duce

duce Brunsuicensi ac Lymenbursensi: idq; dissidium
 eò deuenit, ut leuibus aliquot prælijs decertaretur, tan-
 dem auctoritate aliorum Episcoporum ac principum
 conciliatum. Emit Bockheymium oppidum cum adia-
 cente territorio. Fuit uir iustus, æqui obseruantissimus,
 erga suos benignus ac placidissimus, hostibus uero
 hostis etiam & iniuriarum ultor magnanimus. Conser-
 uandæ perpetuæ castitatis studiosissimus. In usurarios
 animaduersor acerrimus. Tandem à quibusdam inuidis
 nescio quibus calumnijs apud Rom. Pont. traductus,
 nullius sibi mali conscius Auinionem (ubi tum Pontif-
 ficum sedes erat) petit, ut se apud Pontificem purget:
 sed aderat fatalis dies, aderat hora ultima uitæ: corre-
 ptus itaq; acuta febre, post pauculos dies, quibus ibi
 decubuit, ex mortali uita emigravit: 11 Iunij anno 1318.
 sepelitur in eiusdē urbis monialiū coenobio ad S. Clarā.

35. OTHO secundus huius nominis, comes à Wol-
 denburg, præpositus ad S. Mauricium, eligitur in an-
 tistitem Episcopalis sedis Hildesianaë unanimibus to-
 tius Capituli sententijs ac suffragijs, anno Domini 1318.
 Præfuit annis sedecim optime ac utilissime. Vicit ingen-
 ti prælio primis statim suæ gubernationis mensibus
 seditiosos quosdam Centauros, arma contra dominum
 suum & contra Ecclesiam sumentes: quorum multi in
 eo conflictu cæsi ac interempti sunt, reliqui omnes
 capti, multo auro redimere sese coacti sunt. Hoc aurū
 omne contulit Episcopus ad illustrationē castroꝝ, tenē

E c plorunt

CATALOGVS EPISCOP.

plorum ac oppidorum Episcopatus : Hoc ipso multa ab antecessoribus oppignorata redemit, multa noua prædia & oppida & castra emit. Fecit foedus cum duobus Lünenburgensibus ac Brunsvicensibus, ac quiescit post primos grassatores debellatos gubernatione usus ac potitus est deinde semper. Decessit ex hac misera & lugubri uita, anno 1334. Sepelitur in summa Basilica. Crantzius ultimum suæ gentis fuisse dicit & totum suum comitatum Ecclesiæ Hildesheimensi obtulisse cum scribit.

36. HENRICVS tertius huius nominis, dux Brunsvicensis: frater Halberstatensis Episcopi, eligitur unanimes consensu totius fere summi cleri in Episcopum ac gubernatorem Hildesheimensem, anno 1334. Contra hunc excommunicationis fulmine tactum intrudit Ecclesiæ Rom. Pont. Ericum comitem de Schawenburg, qui à ciuibus ac nobilitate in urbem receptus plena ibi gubernatione potitus est. Henricus castratantum quædam habuit. Hoc grauissimum Schisma & impacabile dissidium durauit per annos 14, quibus neuter cedere uoluit, sed alius alium nusquam non qua potuit summa ui persecutus est. His annis non habuit alios sineiores Ecclesiæ Hildesheimensis, singulis enim diebus ferè certatum est, prædia & oppida expugnata, ciues trucidati: neq; fuit quisquam qui hanc controuersiam dirimere posset, nisi omnia uidens omnia gubernans & omnem impietatem ac uiolentiam uindicans

eans ipse Deus: is Ericum anno Dominicæ Incarnatio-
 nis 1348 lethali morbo correptum, mox è medio sustu-
 lit: Henricus urbem supplicem sibi factam insigni equi-
 tatu ingressurus: prope arcem Steure dwald, in Erici
 aduersarij sui complices ac satellites, ad sua se iam recte
 pere uolentes incidit, ubi cum ipsis acerrime ac foelicif-
 sime conflixit, multos trucidans, plures capiens, quibus
 in urbem reductis grauißimas multas irrogauit. Ur-
 bem in gratiam recepit, sed ea lege & conditione, ut
 tam diu donec arcem Mariæburgensem nuper adeo in-
 choatam absolueret, semper senatus Vrbanus artifices
 & opifices omnes in ea laborantes exolueret. Postea ab
 Anathemate liberatus & Pontificia authoritate con-
 firmatus, quieta gubernatione potitus, sapienter ac uti-
 lißime & summa cū laude præfuit ad annum Christi
 usq; 1362, quo ex hac mortali uita plenus dierum euo-
 catus est, cum iam à prima electione anni uiginti no-
 uem effluxissent. Sepelitur in Ecclesia Cathedrali ante
 aram S. Catharinæ, cum tali etsi admodum rudi ac
 barbaro Epitaphio: cum petiisset tamen adhuc super-
 stes ut Brunswigæ in Collegio Sancti Blasij apud Pa-
 rentes suos conderetur.

Post M. post tria C post sexaginta duoq;

Hunc Sol sexta necat februi, qui pace quiescat:

Creuerat Ecclesia per eum præstante Maria

Præsul pacificus, Henricus honoris amicus,

Hic est prostratus, Brunswig de principe natus.

Ec. i. Relia

CATALOGVS EPISCOP.

Reliquit Episcopatu decem fortissimas ac omni ornamentorum genere instructissimas, nulloq; prorsus alio no ere grauatas arces, uidelicet: Marienburgum, Swinzenburgum, Lowenburgum, Steurwaldum, Reusum, Paynum, Schlatheymium, Swidelogium, Lauteranium & Swoldensteinium.

37. IOANNES Schadlandius Dominicafter e Colonia natus, doctor sacre pagine a Pont. Max. Gregorio undecimo, sine consensu summi senatus Canoniarum, Ecclesie Hildesheimensi obtruditur anno Domini 1362. Praesuit duobus annis, non tamen integris. Cum ueniens Hildesiam, quassisset statim, ubi Bybliotheca? ubi libri essent, quibus usi essent antecessores Episcopi (erat enim ipse homo studijs Philosophiae & sacrarum scripturarum totus deditus, monasterio & quieti assuetus) Aulici uero in armamentarium cum introducentes, & ostendentes ei omnis generis arma & instrumenta bellica dicerent, cum talibus libris fuisse hactenus negotium Episcopis, eiusmodi codices nunc etiam esse euoluendos, acriterq; pugnandum contra uicinos, iam hoc nunc aliud ab Ecclesiarapere uolentes: aduentus eum sui illico poenituit. Videns uero tandem uera sibi dicta esse ab Aulicis, cum iam undiquaq; tumultus renouarent cum oppidani tum alij uicini: de inquiete ista deserenda cogitauit. Pontifici itaq; scriptis literis, de loco suis studijs nequaquam idoneo conquestus, impetrauit quietiorem locum, Episcopatum uide-
licet

HILDESHEYMENSIVM. 217

licet Augustanum: ubi qua fortuna usus sit, aut quæ
 eum postea fors Wormaciæ etiam exceperit, ex Augu-
 stanorum ac Wormaciensium Catalogis petet studio-
 sus lector. Vide de hoc & alijs Episcopis Hildesianis
 Metropoli Alberti Crantzij & docti & diligentis
 Historici ac rerum Saxonicarum annotatoris, etsi etiam
 ille brevissima tantum de Episcopis annotarit. Obijt
 iste Crantzius anno Domini 1517, cum sequente anno
 ego Bruschius nascerer, qui mihi iccirco, ad hoc natus
 uideor, ut non Crantzij solum Historiam & Annales
 Ecclesiasticas absolueram, sed & alios totius Germaniæ
 Episcopatus, à nemine hæctenus descriptos, æterno cas-
 lamo posteritati commendem: de qua re cum ad San-
 ctam Ecclesiam lusissem nuper breue Epigramma, can-
 dido lectori (nigros enim & Momos omnia repre-
 hendentes omnino non curo) candido id animo com-
 municare uolui.

Quo fuit Albertus translatus Crantzius anno,

In superos uita ex inferiore polos:

Hoc ipso latui materna Gaspar in aluo

Bruschius, Aonij pars aliquanta chori.

Mox decimo octauo currente emissus in istam

Mortalem uitam, patre iubente Deo.

Forsitan Annales ab eodem Ecclesia captos

Me uoluit Deus hos continuare tuos.

Quos etsi fortasse pari non condimus arte,

Atq; stylo: attamen haud inferiore fide.

Ecce ; ss. Gers

CATALOGVS EPISCOP.

38. GERHARDVS, Baro de Monte, non procul à Mindensi urbe natus. Primum Cantor, postea Decanus summi collegij Hildesheimensis, Rodolpho tandem Episcopo Verdensis Ecclesiae substituitur: ubi cum sapientissime & summo cum Ecclesiae commodo laudabiliter etiam praefuisset, post discessum Episcopi Ioannis Dominicastrii, à Pontifice Gregorio undecimo Hildesiano Episcopatu praeficitur: Resignata itaque Ecclesia Verdensi, Hildesiam uenit anno Domini 1364. Fudit & cepit primo statim gubernationis suae anno prope Elzium sexaginta equites Westphalicos, ad unum omnes, qui latronum more undiquaque in prouincijs ac territorijs ad Episcopatum pertinentibus grassati erant. Postea cum tumultuantibus etiam Brunswicensibus ducibus Magno ac alijs (qui Archiepiscopum Magdenburgensem & Episcopum Halberstatensem auxiliares habebant) congressus foeliciter etiam dimicauit, caesis à Brunswicensium parte mille & quingentis: cum Gerhardi totus exercitus uix esset quingentorum, captis item plurimis nobilibus ac ducibus, inter quos erat & Albertus Halberstatensis Episcopus. Vouerat autem congressurus hosti D. Virginis Basilicae aureum tectum, si praesentia diuini numinis iuuaretur & uictor euaderet: quae sine dubio (si uictoria ad duces deuolueretur) uix esset habitura stramineum: eligeret ergo D. Virgo, utro mallet, stramineo ne an aureo tecto exornari. Cum itaque uictor in urbem redisset: om-

nens

nam multam (quã ex captis ducib. emunxerat) conuertit in ornandã Ecclesiam. Turricolã uero summæ Basilicæ Marianæ choro superimpositã, totam optimo auro Hungarico superinduci ac elegantissime illustrari fecit, ne posset D. Virgo de ipsius ingratitude conqueri. Fundauit idem Episcopus Chartusiam, quæ est ante muros Hildesheimenses magnifica. Habebatur tunc temporis Albertus Episcopus Halberstatensis pro insigni Logico, acutissimo uidelicet & opt. disputatore: Gebhardus uero pro insigni Rhatore. Cũ ergo captus esset Albertus, natũ est inde Prouerbiũ quod totã Saxoniam peruasit, in quo dicebatur Logica uicta & superata esse à Rhatorica. Res iam aliquandiu pacatis quæta gubernatiõẽ usus est: donec tandem Othone et Alberto Brunswicẽsibus iterũ tumultuãtib. priora omnia renouata sunt: quos tamẽ Dei presidio iterũ feliciter ultus est. Assumpsit tandẽ in coadiutorẽ, Ioannẽ comitem ab Hoya, antistitem Paderbornensem fratrem Episcopi Monasteriensis: querens sibi quietẽ. Decessit postea ex hac mortali uita, anno 1393, cũ præfuisset annis 34 summa cũ laude. Sepelitur in Carthusia à se constructa ac amplissime dotata. Reliquit Episcopatu inueniens duodecim arces cum suis territorijs saluas ac nullo prorsus alieno ære grauatas. Duas enim arces ad Lyenam annem exiruxit de nouo Steinbruggensem uidelicet & Koldingensem.

39. IOANNES comes ab Hoya, ex Paderbornensi

Ep 4 Ep 102

CATALOGVS EPISCOP.

Episcopo primum Gerardi coadiutor assumptus, postea exempto rebus mortalibus Gerardo, unanimibus totius cleri uotis eligitur in Episcopum Hildesheimensem, accedente etiam Bonifacij nomi Pont. Max. consensu, cum antea Paderbornæ quinque annis laudabiliter præfuisset. Sedit ad clauum Hildesianæ Ecclesiæ annis 26 negligētissime et cū Ecclesiæ rerū incomparabili irreuerabiliq; iactura. Victus est bis ingenti prælio, primum ad Osterwicum, deinde ad Grandenium. Accepit coadiutorem Magnum Saxonie ducem. Obijt anno Domini 1424 in die S. Pangratij. Sepelitur sub Cathedralis Ecclesiæ pendente corona. Sub eo cœpit Carthusia in Arnsbock, & altera in Rostock.

40. MAGNVS dux Saxonie inferioris, ex Episcopo Caminensi primum Ioannis ignaui Episcopi factus coadiutor, eo defuncto postea unanimi consensu Capitularium in Hildesheimensem eligitur præfulem, anno Domini 1424. Fuit pacis ac belli artibus egregie instructus, ac princeps optimus. Præfuit quiete, pacifice, ac ut prudentissime, sic etiam utilissime annis uiginti octo. Confœderauit se Othoni duci Brunswicensi ac Ioanni Episcopo Halberstatensi. Obijt anno Domini 1452. Cum prius totius Capituli consensu in partem gubernationis accepisset Bernhardum ducem.

41. BERNHARDVS dux Brunswicensis ac Lutzenburgius, Friderici ducis filius, eius uidelicet, qui Franciscanorum Cellencium fundator, resignata filiis guberna

gubernatione reliquum uitæ in eo exegit relligiosissime. Is Bernhardus coadiutor primum, postea administrator Ecclesiæ Hildesheimensi præficitur, anno domini 1451. Præfuit annis septem, non admodum utiliter, quia sua potius quàm Episcopatus commoda quærebatur, neq; unquam animum ad Ecclesiasticam uitam uel disciplinam adiecit. Resignata itaq; anno domini 1459 Episcopatus gubernatione, uxorem duxit, Dominam Mechtildin comitissam de Schowenburg puellam incomparabili forma ac specie præditam, qua tam non diu frui potuit, mox rebus mortalibus exemptus. Ipsa postea Wilhelmo Lunenburgensium ac Brunswicensium Principi seniori nupsit, cum qua propter Salinas Lunenburgenses, contendens prius Bernardus, eum aliquoties profligarat.

42. ERNESTVS comes à Schawenburg frater Mechtildis, permutatione ferè facta cum Bernhardo, Hildesheimensem Episcopatum consequitur: desponsans Bernhardo sororem, & pro ea accipiens & ipse sponsam, Ecclesiam Hildesheimensem. Cæpit præesse anno domini 1459: sedit ad gubernaculum Ecclesiæ annis 11, Venator potius quàm Episcopus. Infeliciter pugnavit contra duces Brunswicenses, iccirco incero re animi consumptus, ex hac uita concessit anno domini 1471. Sepelitur in Cathedrali Basilica prope aram Sancti Petri.

43. HENNINGVS nobilis Regulus de Domo,
Ee s successit

CATALOGVS EPISCOP.

Successit Ernesto administratori, hoc modo: Mortuo
 Ernesto coepit de successione haberi controuersia:
 Maior eligentium pars suffragabatur Hermanno Hes-
 sorum Lantgraphio tum Canonico, postea uero Archi-
 episcopo Coloniensi. Minor pars elegit Henningum
 de Domo, haftenus Decanum summi Collegij Hilde-
 siani. Ex hac suffragiorum diuisione accepit iterum
 grauisimum uulnus Ecclesia Hildesheimensis. Hen-
 ningus non impiger, statim Romam uolat pro confirma-
 tione, quam homo doctrina & eloquentia instructus,
 corporis etiam heroica & augusta statura praeditus,
 apud P. Max. facile obtinuit. Reuersus e Roma, exci-
 pitur cum summo gaudio ab uniuerso cum clero tum
 S. P. Q. Hildesiano, omnia subsidia & omnem de-
 fensionem sua sponte Episcopo offerente. Hermannus
 uidens ab Episcopi ministerialibus & parte cleri iam
 coeptum esse bellum, excitatis contra Henningum dus-
 cibus etiam Brunswicensibus, noluit ille se istis tur-
 bis immiscere, sed pacato animo cedens, & resignata
 gubernatione Coloniā redijt. At aduersa Henningo
 cleri pars nondum quieuit, nec quieuerunt equestris or-
 dinis uiri, Episcopatus Vasalli: sed Balthasarem, dus-
 cem Megalopyrgensem principem iuuenem, ac per aetas
 tali gubernationi ac dignitati nondum idoneum eli-
 gunt. Is collecto quingentorum equitum exercitu Hildesiā
 contendit, sed ab Hildesheimensibus ciuibus obsiden-
 tibus tum castrum Steurwaldense (in quo Vasalli in
 Hen

Henningum seditiosi se congregarant) ita tormentis ac machinis bellicis exceptus est, ut deinceps non amplius Hildesheimium redire conaretur. Ciues Hildesiani integro anno obsidionem arcis Steurwold continuantes, fame tandem eos (qui arcem tenebant) ad deditiōem perpulerunt. Sic disceptatum ac pugnatum est uaria fortuna per triennium, à prima electione: Henningus uero obtinens gubernaculum Ecclesiæ sibi commendata, septem postea annis quiete adhuc præfuit, ad annum Christi usq; 1481, quo Episcopatum cum consensu cleri resignauit Bertholdo Episcopo Verdensi cognato suo, à quo prius in difficillimis suis temporibus plurimū adiutus erat: Ipse uero retenta sibi condigna pēsiōe annua, quieti se dedit, munificentissimus interim in pauperes. Mortuus postea sepelitur honorifice ante summæ Basilicæ Hildesheimensis sacrarium.

44. BERTHOLDVS Baro à Landsberg ex Verdensi Episcopo ubi decem iam annis præfuerat Hildesheimensis etiam præsul factus est anno domini 1481, per resignationem Henningi. Confirmatur à Pontifice Maximo Sixto quarto, ut utriq; Ecclesiæ & Verdensi & Hildesianæ præesset. Erat uir eximia prudentia præditus, nec uulgariter doctus, Eloquētiæ uero maxime, ac pronunciationis suauissimæ. Sedit ad clauum utriusq; Episcopatus annis uiginti duobus: Natū est illi post pauculos annos atrox ac funestum & biennale bellum cum ciuitate Hildesheimensi, quod

CATALOGVS EPISCOP.

quod totam ferè Saxoniam in arma excitauit: de qua re uide Crantziuum. Confecto hoc bello quiete postea uixit: collapsa monasteria summo studio reficiens, uis delictet Ringelnheimium, Georgiburgũ ad muros Goslaricenses situm, & Franciscanorum Lunenburgensiuũ cœnobium. Construxit denuo ac magnifice communiuit Rodenburgum castrum in Verdensi Episcopatu situm, in quo plerunq; habitare solebat. Obijt in eadẽ arce, anno domini 1503 in uigilia Ascensionis Domini cæ. Sepelitur in Ecclesia Verdensi, cum honestissimo Elogio, quod Albertus Crantzius erexit, ac suæ Metropoli inseruit.

45. ERICVS Inferioris Saxonie, Angerie uide licet ac Westphalie dux, Canonicus Coloniensis, eligitur in festo Penthecostes, anni à nato Christo 1503 ab unanimiter consentiente clero Hildesiano in Episcopum ac successorem mortui Bertholdi. Ingredditur urbem paucis diebus ante Natalem domini: excipitur amplissimis muneribus. Præsidet per unius anni spacium, & resignans Episcopatum cum Capitularium omnium ac ipsius etiam pontificis consensu, fratri suo Ioanni, Coloniæ redijt. Vnde postea ad Monasteriensi Episcopatus gubernationem euocatus, ibi diutissime præfuit summa cū laude, quàm diu uiueret.

46. IOANNES Saxonie inferioris Dux patre Ioanne, matre uero Dorothea Brandenburgensi Marchionissa natus: per liberam renunciationem fratris sui

fui Erici, consentiente Capitulo ac Pontifice Max. con-
sequitur Episcopatum Hildesheymensem, anno domini
1504. Ingreditur urbem quingentis equis. Tertio guber-
nationis suæ anno adijt ipse Romam pro impetranda
confirmatione, quam cum esset consecutus, rediens in
cœnobio Mariæ rodensi consecratur. Incidit in turbu-
lentissima tempora, quorū res gestas hîc consulto præ-
tereo. Præfuit ad annum Christi usq; 1527, quo resigna-
uit gubernationem Balthassari Vicecancellario impe-
ratorio. Ipse ad fratrem Magnum, duces Lowenbur-
gensis concedens, uixit adhuc Razemburgi, anno
domini 1546.

47. BALTHASAR Merckhelius (de quo plura
inueniet lector in Catalogo Episcoporum Constanz-
censium) uicecancellarius Caroli V Imperatoris per
resignationem Ioannis Episcopi consequitur Episco-
patum Hildesheymensem cum consensu senatus Cano-
nicorum. Is anno domini 1528 ab Imperatore Orator
in Germaniam ex Hispanijs missus, uenit in Hildesianæ
urbi uicinum castrum Steurwald, ubi humanissime &
cum summo gaudio & amplissimis muneribus exce-
ptus, omnia optima cum clero tum urbi pollicitus;
Paucis diebus elapsis iterum discedens, ad Imperato-
rem sese in Hispanias recepit. Cū quo postea ex Hispa-
nijs in Italiam profectus, Bononiã uenit, ubi pontificie
am cōfirmationē consecutus, anno sequenti in Augusta-
nis Comitibus etiam Regalium inuestituram à Diuo Car-
olo

rolo

CATALOGVS EPISCOP.

rolo V Imperatore accepit. Electus est eodem anno in
Episcopum etiam Constantiensem, sed cum sequente
anno in Imperatoris negotijs ad inferiores Germanos
descenderet, in eo itinere Treueri graui morbo corre-
ptus, naturæ debitum absoluit. Cætera lege in Con-
stantiensibus Episcopis.

48. OTHO tertius huius nominis, Comes de
Schauwenberg, assumitur anno ætatis suæ 17 ad pre-
ces Diui Caroli V Imp. Aug. & Gulielmi comitis
Anaxouiani in Episcopum Hildesheymensem, unani-
mi cõsensu totius Canonicorum senatus, anno domini
1531 in die S. Panthaleonis. Præfuit is annis sex, neq;
consecratus neq; confirmatus. Exauthoratur à Paulo
tertio Pontifice maximo, propter transgressum peten-
de confirmationis terminum, anno 1537: qui præscri-
pto nouo termino serio mandabat, ut alius in eius los-
cum à Canonicorum collegio eligeretur: nisi à Pona-
tifice Rom. Episcopatum occupari uellent.

49. VALENTINVS nobilis heros à Theutle-
wen, sacre pagine ac legum eximius Doctor, uir sapi-
entissimus: eligitur ex Præposito Francofurtensis col-
legij ad D. Bartholomæum, ex Canonico item Mos-
guntino, Magdeburgensi ac Hildesiano, unanimi con-
sensu totius summi Collegij Hildesheymensis in Epi-
scopum, proxima die Dominica post S. Michaelis
Archangeli festum, anno domini 1537. Confirma-
tur & consecratur Romæ à P. Max. Paulo tertio.

Vnde

HILDESHEYMENSIVM. 115

Vnde in Germaniam reuersus, Hildesheimium ingre-
ditur, ubi summo gaudio cum clero tum totius Reipus-
blicæ exceptus, aliquandiu sedit. Postea Moguntiam
reuersus, fortassis ob mutatum in Saxonibus genus
doctrinæ, & uarias ibi consurgentes tumultus: in Ar-
chiepiscopali illa ac lōge amœnissimā urbe, hoc adhuc
anno Christi 1549 currente, dignitatibus cum Episcopa-
tus Hildesheimensis tum alijs conspicuus fulget.

Interfuit anno domini 1547. magnis Comitibus
Augustanis à Diuo Carolo V. Imp. Aug.
post bellum Germanicum habitis.

Incolumentem conseruet eum, fortunet & ipsi
Donet ab excelsa temporalata polo.

Qui mare, qui terras, qui totum temperat orbem.
In manibusq; suis omnia solus habet.

AD INCLYTAS SAXONIAE VR-
bes Paderbornensem, Halberstatensem ac
Verdensensem, Schediasma Gasparis Brue-
schij Poetæ Laureati.

Vos etiam, uestrosq; patres & relligiosos
Pontifices omnes iam suus ordo uocat.

Sed quia tempora parua mihiq; ipsiq; supersunt
Calcographo, nostrum hoc qui breue cudit opus.
Præ foribus dum sunt & in ipso limine Soles
Francfurti qui nos ad fora nota uocant.

Vestrorum

CATALOGVS EPISCOP.

Vestrorum iam Pontificum modo nomina, rebus
Omissis placet huic inseruisse libro.
At mox tempora cum nobis magis apta redibunt
Atq; recudetur pulchrius iste liber.
Tum uestras pleno laudes ornabimus ore
Et uestra eximij mania quicquid habent.
Interea breuitatem istam (qua cogimur uti
Tempore in angusto) consulite boni.
Sic superi uobis nusquam non arbiter orbis
Donet ab æthereis optima quæq; locis.

DVODECIMVM CA- put, de omnibus Paderbornen- sibus Episcopis.

PADERBORNENSIS urbis in inferiori Saxonia sita, & ab incomparabili fonte (qui est sub Cathedralis Basilicæ ara maxima) cognominatæ, EPISCOPATVS: fundatus & inchoatus est deuictis Saxonibus à Carolo Magno Galliarum uictoriosissimo Rege, annum Christi circiter 794. Erat tum Paderborna amplissimus pagus, nullis adhuc fossis, nullis mœnibus, aut munitiombus inclusus: igitur sedem Episcopale cōstituit Imperator in Heeristellio munitissima arce ad Visurgin amnē quinq; miliaribus à Paderbornensi pago sita & à se edificata, cū ibi aliquandiu
cum